

**Tractatus Juridicus Ad Librum III. Decretalium Gregorii IX.
Clericorum in communi, nec non Prælatorum, ac
Capitulorum in specie obligationes, & jura complectens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

§. II. Qua intentione, & mentis præparatione ad statum Clericalem
accedere oporteat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63800)

§. II.

Qua intentione, & mentis preparatione ad statum Clericalem accedere oporteat?

SUMMARI A.

15. *Ad SS. Ordines aspiranti prius exploranda est Divina voluntas. 16. Quae se-
tribus indiciis manifestat, conscientiae nempe puritate, intentionis rectitudine, & zelo
animarum. 17. 18. 19. Explicantur singillatim haec indicia. 20. 21. 22. 23.
Resolvuntur dubia, quae circa rectitudinem Conscientiae moveri solent.*

15 **A**D statum Clericalem accedere vo-
lenti ante omnia exploranda est
Divina voluntas, num scilicet à
DEO ad hunc statum vocatus, & ele-
ctus sit, nec ne? inconsulto enim animi
impetu se vitae Clericali addicere, non
tam levitatis, & imprudentiae nota,
quam summæ temeritatis argumentum
est. Audiatur S. Bernardus *Tractat. de
vit. & morib. Cleric. cap. 5. Sponsa nec cu-
biculum, nec cellam ingredi, nisi rege in-
troducente præsumat, tu irreverenter irruis,
nec vocatus nec introductus. Consideremus
ergo & nos, an vocati venerimus, &
vocati à DEO, cujus nimirum haec voca-
tio est. Vis, demonstrem hoc SS. Scri-
pturae testimoniiis? Joan 15. his verbis
Christus alloquitur suos discipulos:
Non vos me elegistis, sed ego elegi vos.
Non ergo discipuli muneri Apostolico
obeundo seipsums obtrudere, sed ut spe-
cialiter à Christo vocati, illud susceperunt.
Audiatur etiam Apostolus *ad Hebraeos 5.*
ubi eos quasi Sacrilegii reos pronuntiat,
qui, non explorata Divina voluntate,
sua unius electione Sacerdotium sibi sumunt:
*Nec quisquam (ait) sumit sibi honorem, sed qui vocatur à DEO,
tanquam Aaron.* Et merito: etenim vi-
ta Clericalis res adeo sancta est, ut ne-
mo alius præter DEUM in eam jus ha-*

beat. Audi etiam querelas Domini,
quas apud Oseam *cap. 8.* super illos ef-
fundit, qui non vocati Ecclesiasticis mu-
neribus se ultrò ingerunt. *Ipsi regna-
verunt, & non ex me, Principes extite-
runt, & ego non vocavi eos.* Accedit
etiam ratio, quod, cum Clerici ad Divi-
na Mysteria tractanda, & ad animarum
lucra paranda specialibus virtutis, & li-
teraturæ adjumentis opus habeant (ne
quid dicam de lege coelibatus, quo Cle-
rici tenentur) hæc autem sine speciali-
bus auxiliis DEI non obtineantur, ma-
nifestum est, quod ejusmodi Ecclesiasti-
ca ministeria ex solius DEI vocantis nu-
tu, & imperio suscipi debeant.

Fortè petis: unde sciam, me esse
vocatum ad statum Clericalem? Re-
spondeo, tribus se potissimum indiciis
prodere internam Spiritus S. ad sacros
Ordines vocationem. I. Conscientiæ
purity. II. Intentionis rectitudine.
III. Magno fervore, & zelo subeundi
labores pro salute animarum. Quod
primum attinet indicium, ea Conscien-
tiæ purity niteat, ad Clericatum ad-
spirans, ut noxæ gravioris reatum ne-
sciat, *quoniam in malevolam animam non
introibit Sapientia (id est, DEI Gratia)
nec habitabit in corpore subdito peccatis.*
Sap. 1. v. 5. Unde audiendus est Gre-

gorius M. qui instituta paritate inter vitia animæ, & defectus corporis, qui olim à Sacerdotio arcebant Judæos, ita loquitur in *Lib. Pastor. cap. 10. Quisquis ergo quolibet horum vitio subigitur, panes Domino offerre prohibetur, ne profecto diluere aliena delicta non valeatis, quem adhuc propria devastant.* Sed de hoc argumento adhuc aliqua dicentur in §. seq.

18 Alterum vocationis Divinæ indicium diximus esse, *intentionis rectitudinem.* Et merito: *qui enim per Clericatus officium aliud quærit, quàm DEUM, nec à DEO electus est, nec DEUM elegit.* Ait Ivo Carnotensis *Serm. de excell. Sacram. Ordin.* Debet ergo vita Clericali initiandus ita animo esse comparatus, ut ad SS. Ordines, vel ad beneficia non temporalis commodi gratia, sed lucris spiritualis, & opimæ animarum messis colligendæ intuitu promoveri velit. Beneficia enim non dantur propter commoda ipsius beneficiati propria, sed propter officia in bonum Ecclesiæ impensa. *cap. fin. de Rescript. in 6. l. 52. §. 1. C. de Episc. & Cleric.* Hinc Patres Tridentini Concilii *Sess. 23. de Reform. cap. 4.* illos nequidem prima tonsura initiari volunt, *de quibus probabilis conjectura non est, eos, ut DEO fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus e'egisse.* Hinc quoque in *cap. 7. §. inferiora de Elect. cap. 14. Eod. in 6. cap. 1. de Ætat. qua'it.* Statutum est, ut, qui dignitates, aut alia beneficia consecuti sunt. Sacros Ordines illis annexos sub amissionis pœna recipiant. Imo in *cap. 35. de Elect. in 6.* decrevit Bonifacius VIII. ut ad Ecclesias Parochiales promoti, si recipiendi Sacerdotium intentionem non habuerunt, fructus ex illis provenientes non fa-

ciant suos, sed eos restituere teneantur.

Tertium denique vocationis Divinæ indicium, ut diximus, prodit se in desiderio, quo quis flagrat, Ecclesiastica ministeria alacriter obeundi, in DEI laudem, in Ecclesiæ ædificationem, in suam, aliorumque salutem? Hoc zelo, qui accensus est, nullus dubitet, quin ad statum, & vitam Clericalem à DEO vocatus, & electus sit: Econtra, qui in Clericatu delicias & divitias quærit, aut ideò huic vitæ se dedit, ut vitam in otio, & quiete agat, tantum abest, ut hunc à DEO vocatum esse existimemus, ut potius in tali locum habeat illa Davidis sententia *Psal. 72. In labore hominum non sunt, & cum hominibus non flagellabuntur: ideo tenuit eos superbia, operi sunt iniquitate, & impietate sua.* Sed hæc innuisse tantum sufficiat. Plura de hoc argumento vide apud S. Bernardum *Tract. de Vit. & morib. Cleric. per tot.* Jam lubet aliqua dubia, quæ circa secundum Divinæ vocationis indicium, scilicet *rectitudinem* intentionis moveri solent, resolvere.

Dubitabis I. An liceat v. g. alicui nobili, ut obtineat Canonicatum in aliqua Ecclesia, *tonsuram*, aut *minores ordines* recipere, sine intentione tamen in Clericatu permanendi, & DEO in Ecclesia serviendi? Respondeo id non licere, nec talem intentionem culpa vacare. Colligo id ex Concil. Trident. *Sess. 23. de Reform. cap. 4.* ubi prima tonsura initiari prohibet eos, *de quibus probabilis conjectura non est, ut DEO fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus e'egisse.* Videtur enim tali modo Ecclesiæ illudere, & sic extra culpam non esse. Barbof. *ad cit. loc. Concil. n. 7.* An verò hic

reatus culpæ gravis sit, num levis tantum? in utramque partem disputatur, ego in mitiorem partem inclino, quia grave præjudicium Ecclesiæ per ejusmodi inconstantiam non videtur inferri, nec Clericalis ordinis dignitas multum dehonestari, imò, si sermo sit de tali, quem fors parentum vota magis, quam propria inclinatio Canonici destinârunt, cum ab omni culpa immunem fore crederem, quia non levitate animi ductus Ordines minores recipit, sed metu reverentia concussus, qui subinde intentionem non permanendi in Clericatu à pravitate purgare videtur.

21 Dubitabis II. An, qui beneficium Parochiale obtinuit, nec tamen absolute, & simpliciter intendit recipere intra Annum Sacerdotium, & in statu Clericali perseverare, sed sub conditione hac vel simili: nisi frater meus sine prole mascula decesserit, aut nisi opulentum ad conservandam familiam, aut ad extinguenda odia se offerat matrimonium. An inquam talis, si conditione postea existente, matrimonium contrahat, peccet, & fructus interea perceptos teneatur restituere? Respondeo quo ad utrumque negativè. Imprimis non peccat, quia hæc intentio conditionata non est irrationabilis, nec ab Ecclesia reprobata, utpote, qui ex similibus causis (ut ait P. Wiestner *b. t. num. 19.*) factas beneficiorum renunciationes sine difficultate admittit, quod iis non rarò magna bona promoveantur. Non tenetur etiam ad fructuum restitutionem, quia hæc obligatio in *cap. 35. §. ceterum de Elect. in 6.* iis duntaxat imposita est, in pœnam commissæ fraudis, qui absolute non intendebant recipere Sacerdotium, & in statu Clericali per-

severare, ibi: *Teneris ad fructuum eorum restitutionem, cum eos receperis fraudulenter.*

Nec dicas: Beneficium Parochiale confertur sub hac conditione: Si intra annum se in Sacerdotem promoveri fecerit: ergo, qui hanc conditionem non adimplet, fructus tenetur restituere, cum illi non sint absolute quæsitæ, sed sub conditione recipiendi Ordinis sacri. Respondeo, distinguendo antecedens: Beneficium Parochiale confertur sub hac conditione, si intra annum receperit SS. Ordines, nec aliqua causa rationabili ab eorundem receptione excusetur, concedo, si ex causa rationabili, eaque Ecclesiæ probata non receperit, nego antecedens. Condicio illa collationi beneficii à jure in eum duntaxat finem est apposita, ne quid fraudis à collatario admittatur: nam si absolute, prout jacet, hæc conditio intelligenda foret, Pontifex in *cit. cap. 35.* restitutionem fructuum non restrinxisset ad eum tantummodo casum, quo collatarius *fructus recepit fraudulenter.*

Dubitabis III. An, qui accipiunt 22 Prælaturam aut Canonicatum, neque tamen intendunt suscipere SS. Ordines eidem annexos, peccent mortaliter, & ad fructuum restitutionem teneantur? Respondeo, tales omnino peccare graviter, esseque in Conscientia obstrictos ad fructus perceptos Ecclesiæ restituendos. Ratio primi membri assignatur à Navarro *de Orat. cap. 21. n. 51.* quod quisque curare debet, ut munus, quod suscipit, exercere valeat. Ratio secundi membri petitur ex supra allegato *cap. 35. §. Ceterum de Elect. in 6.* ubi de beneficiis Parochialia obtinentibus id statutum legitur. Et licet hæc Consti-

tutio pœnalis esse videatur; adeoque extra casus expressos non extendenda sit per *cap. 15. § 49. de R. J. in 6. cap. 18. dist. 1. de Pœnit.* quia tamen ratio in *cit. cap.* expressa etiam in præsentî hypotthesi obtinet, scilicet *fraudulenta receptio fructuum*, eadem quoque obtinebit dispositio. Est equidem inter DD. communiter receptum, quod lex pœnalis ad eum quoque calum extendatur, in quo eadem ratio legis reperitur. V. Panormit. in *cap. fin. de Rescript. n. 10. § seq. Thom. Sanchez. de Matrim. lib. 3. disp. 42. n. 4.* Imo, ut notat Garzias de *Benefic. part. 3. cap. 4. n. 40. cit. cap.* non est Constitutio nova, sed juris veteris Divini, & naturalis duntaxat declarativa, quo jure fraus omnis taliter prohibita est, ut exinde oriatur obligatio justitiæ ad restituendum, quod fraudulenter, adeoque sine titulo, & jure receptum est.

23 Dubitabis IV. An, qui beneficium eo animo acceptat, ut illud tamdiu retinere velit, quoad pinquius eidem obveniret, aut, si non habeat animum residendi, peccet, & teneatur dimittere beneficium? Hoc dubium proponit.

Panormitanus in *cap. 4. de Cleric. non resid. num. 7.* Et sic resolvit: Malignam omnino esse ejusmodi intentionem, ait, & consequenter talem beneficium peccare, utpote, qui non minus suæ Ecclesiæ, cum qua quodammodo contrahit matrimonium spirituale, perpetuo cohabitare tenetur, atque maritus suæ uxori in matrimonio carnali per *cap. fin. de Condit. apposit. & cap. 39. C. 7. Q. 1.* & contentus suo beneficio esse debet, sicut maritus sua uxore; nam quisquis, ait Apostolus, *debet esse contentus ea vocatione, qua vocatus est.* Beneficium tamen propterea dimittere non tenetur, sed potest hoc peccatum ambitionis per pœnitentiam rursus eluere, instar illius, qui per *simoniam mentalem* beneficium obtinuit; taliter enim delinquens potest *per solam pœnitentiam suo satisfacere Creatori*, ut loquitur Pontifex in *cap. ult. de Simon.* Et hanc resolutionem notari vult Panormitanus, quia, inquit, *in multis casibus praticari potest, maxime in juvenibus, qui assumunt beneficia, non quod habeant animum clericandi, sed ut ex eis vivant in juventute.*

§. III.

In quo vite, morumque honestas Clericis præscripta consistat?

S U M M A R I A.

24. Cur Clerici singulari morum honestate ornati esse debeant, ratio exponitur. 25. Ea est duplex interna, & externa. 26. Internam præprimis conciliat puritas Conscientiæ. 27. Propterea olim etiam publicè pœnitentes ad SS. Ordines non admittebantur. 28. Interna mentis puritas etiam meditatione, & lectione SS. Scripturarum pascitur. 29. Externa morum honestas in tribus consistit. 30. Fugentur Clerici à crapula, & ebrietate sibi cavere. 31. Vitare popinas, & tabernas publicas. 32. Ab histrionum spectaculis abesse. 33. Aleas, & alios lusus, qui